

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΓΙΑ
ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ**

Αποστολή ΕΣΠ στην ΚΑΒΑΛΑ

Πηγή: <http://www.ert.gr/kavala-ke-pali-konta-stous-prosfiges/>

**OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS**

*Δράση στηριζόμενη σε χρηματοδότηση από το Ίδρυμα “Open Society Institute”, σε συνεργασία με την
“Open Society Initiative for Europe of the Open Society Foundations”*

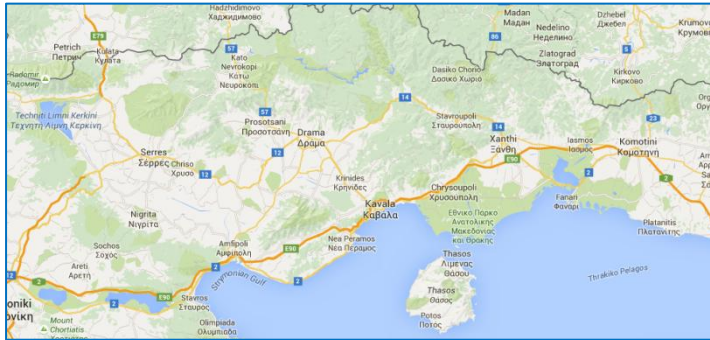
Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	2
2. Η Καβάλα ως transit	3
3. Η άφιξη...	4
4. ...η υποδοχή στο λιμάνι...	5
5. ... και η αναχώρηση	7
6. Παρατηρήσεις - Προτάσεις	8

1. Εισαγωγή

Έβρος, 29 Φεβρουαρίου 2016

[Δείτε το χάρτη εδώ](#)

Η παρούσα έκθεση αφορά παρατηρήσεις και ενέργειες που έγιναν στο πλαίσιο διήμερης αποστολής δύο (2) δικηγόρων της ΝΥ του ΕΣΠ (εκ του γραφείου Θεσσαλονίκης και της μόνιμης αποστολής του

ΕΣΠ στον Έβρο), με τη συνδρομή δύο (2) διερμηνέων για τις γλώσσες φαρσί/νταρί και αραβικά, στην Καβάλα στο πλαίσιο του προγράμματος *Monitoring of Entry Points, Asylum and Reception Conditions and Procedures for Refugees in Greece*, που συγχρηματοδοτείται από το Ίδρυμα Open Society Institute σε συνεργασία με την Open Society Initiative for Europe of the Open Society Foundations.

Πρέπει να σημειωθεί πως η αποστολή πραγματοποιήθηκε στις 17 και 18.2.2016, μόλις δηλαδή λίγες ημέρες πριν από το ουσιαστικό κλείσιμο των συνόρων. Συνεπώς, η κατάσταση που περιγράφεται είναι πολύ διαφορετική από αυτήν που έχει διαμορφωθεί σήμερα, μόλις δύο εβδομάδες αργότερα.

Στο πλαίσιο της διήμερης αποστολής πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με εκπροσώπους του Λιμενικού Σώματος, της Αστυνομικής Διεύθυνσης και του Δήμου Καβάλας και έγιναν επαφές με μέλη της Διασυλλογικής Κίνησης Καβάλας και άλλους φορείς που δραστηριοποιούνται εθελοντικά. Δεδομένης της φύσης της κατάστασης στην περιοχή, η οποία ήταν απόλυτα διαχειρίσιμη περίπου μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου, δεν υπήρχαν σημαντικές αναφορές στον Τύπο για τη διαχείριση του προσφυγικού ζητήματος από τις τοπικές αρχές και την Κοινωνία των Πολιτών (ΚτΠ). Τέλος, συνομιλήσαμε με τους νεοαφιχθέντες κατά την αποβίβασή τους από το πλοίο

στο λιμάνι της Καβάλας, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση στα σύνορα με την ΠΓΔΜ και νομική συμβουλευτική (ενημέρωση για το δικαίωμα που έχουν να ζητήσουν άσυλο, ενημέρωση για τη διαδικασία υποβολής και εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας, ενημέρωση για το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης μέσω του Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 604/2013 του Συμβουλίου [Δουβλίνο ΙΙΙ], ενημέρωση για το δικαίωμα μετεγκατάστασης [relocation]).

2. Η Καβάλα ως transit

Η Καβάλα αποτελεί το δεύτερο λιμάνι προορισμού, μετά τον Πειραιά, προς το οποίο κατευθύνονται τα πλοία που εκτελούν τα τακτικά δρομολόγια από τα νησιά του Βορειοανατολικού Αιγαίου και τα οποία μεταφέρουν πρόσφυγες στην ενδοχώρα, οι οποίοι έχουν ως στόχο να μεταβούν στα σύνορα με την ΠΓΔΜ προκειμένου να μπορέσουν στη συνέχεια να μεταβούν σε κάποια άλλη ευρωπαϊκή χώρα, όπου στην πλειοψηφία τους έχουν συγγενικό ή φιλικό περιβάλλον. Από τον Ιούλιο του 2015 έχουν περάσει από την Καβάλα περί τους 60.000 πρόσφυγες και μετανάστες, σύμφωνα με τα στοιχεία που μας δόθηκαν από το Διοικητή της Ασφάλειας του Λιμενικού Σώματος και τον Αστυνομικό Υποδιευθυντή Καβάλας.

Συγκεκριμένα, στην Καβάλα φτάνει κάθε Τετάρτη και Σάββατο στις 6.45 το απόγευμα το ΝΗΣΟΣ ΜΥΚΟΝΟΣ, το οποίο μεταφέρει, σύμφωνα με τα στοιχεία που μας δόθηκαν, από 250 μέχρι 1250 πρόσφυγες ανά δρομολόγιο, ενώ στο παρελθόν έχουν υπάρξει και λιγοστά έκτακτα δρομολόγια, τα οποία ναυλώθηκαν ειδικά για πρόσφυγες (κατά την τουριστική περίοδο κυρίως). Οι αφίξεις συνεχίστηκαν αμείωτες καθ'όλη τη διάρκεια του χειμώνα, και εν μέσω δυσμενών καιρικών συνθηκών, ενώ ακόμη και τα Χριστούγεννα έφτασαν στο λιμάνι της Καβάλας περί τα 1000 άτομα.

Η πόλη της Καβάλας είναι ουσιαστικά περιοχή “transit” για το σύνολο των προσφύγων και μεταναστών, καθώς με την άφιξή τους στο λιμάνι άμεσα μεταφέρονται ως επί το πλείστον με τουριστικά λεωφορεία στην Ειδομένη, στα σύνορα με την ΠΓΔΜ.

Στην πόλη δεν δραστηριοποιούνται κρατικές υπηρεσίες οι οποίες εμπλέκονται στη διαχείριση του μεταναστευτικού και προσφυγικού, όπως είναι η Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής και η Υπηρεσία Ασύλου, ούτε έχουν συσταθεί hot spots. Περαιτέρω, δεν καταγράφηκε ύπαρξη και δραστηριοποίηση στην πόλη εγχώριων και διεθνών Οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, οι οποίες δραστηριοποιούνται στην διαχείριση του προσφυγικού/ μεταναστευτικού ζητήματος σε άλλες περιοχές.

Οι κρατικοί φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση των πληθυσμών που φτάνουν στην πόλη είναι το Λιμενικό Σώμα (εφεξής Λ.Σ.), η Αστυνομική Διεύθυνση (εφεξής Α.Δ.) και ο Δήμος Καβάλας. Όσον αφορά την ΚτΠ, η Διασυλλογική Κίνηση Καβάλας, αποτελούμενη από ιδιώτες εθελοντές και τοπικούς συλλόγους, μαζί με άλλους φορείς της ΚτΠ, την Εκκλησία και τμήματα του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού μοιράζουν κάθε Τετάρτη και Σάββατο στο λιμάνι φαγητό, ρούχα και είδη πρώτης ανάγκης.

Το Λ.Σ. συνεργάζεται με το στρατό, τη Μητρόπολη, το Δήμο και με άλλους φορείς της πόλης, προκειμένου να έχουν κοινό σχέδιο δράσης και να είναι προετοιμασμένοι σε περίπτωση που υπάρξει μαζική εισροή προσφύγων, οι οποίοι θα "εγκλωβιστούν" στην Καβάλα.

3. Η άφιξη...

Όσοι φτάνουν στην Καβάλα από τα νησιά φέρουν υπηρεσιακά σημειώματα που έχουν εκδοθεί στο νησί-σημείο εισόδου, καθώς και – στην πλειοψηφία τους – εισιτήρια για τουριστικά λεωφορεία τα οποία τους περιμένουν στο λιμάνι για να τους μεταφέρουν στην Ειδομένη. Το Λ.Σ. έχει αρμοδιότητα για κάθε πρόβλημα που τυχόν ανακύπτει σχετικά με τα υπηρεσιακά σημειώματα (π.χ. απώλεια και ανάγκη επανέκδοσης νέου εγγράφου). Αν κάποιος χάσει το υπηρεσιακό του απευθύνεται στο Λ.Σ., το οποίο επικοινωνεί με την αρχή έκδοσης στο νησί προκειμένου να επανεκδοθεί.

Όσον αφορά τις εθνικότητες που φτάνουν, έχει ήδη γίνει φιλτράρισμα στα νησιά προέλευσης από την αρμόδια Αστυνομική Διεύθυνση και το Λ.Σ., καθώς επιτρέπεται η επιβίβαση για Καβάλα μόνο σε Σύρους, Ιρακινούς και Αφγανούς (σ.σ. η ενημέρωσή μας έγινε λίγες μέρες πριν κλείσουν τα σύνορα της ΠΓΔΜ για τους Αφγανούς). Οι λοιπές εθνικότητες κατευθύνονται στον Πειραιά, καθώς το υπηρεσιακό σημείωμα που φέρουν δεν τους επιτρέπει να μεταβούν στη Βόρεια Ελλάδα.

Στην (υποθετική) περίπτωση που σημειωνόταν μαζική εισροή προσφύγων στην Καβάλα (δηλαδή που η πόλη θα γίνονταν σημείο εισόδου, σενάριο απίθανο λόγω της απόστασης μεταξύ Καβάλας/Θάσου και τουρκικών παραλίων), το Λ.Σ. θα ενεργούσε όπως και στα νησιά, δηλαδή με σύλληψη και κράτηση έως και 5 ημέρες των νεοεισερχόμενων προκειμένου να γίνουν οι πρώτες προανακριτικές πράξεις ή με ολιγόωρη παραμονή και μετά παράδοσή τους στην αρμόδια Α.Δ.

Η πλειοψηφία όσων φτάνουν στην Καβάλα αποτελείται από πολυμελείς οικογένειες, ακόμη και με ηλικιωμένους και με μωρά. Ούτε το Λ.Σ. ούτε η Α.Δ. έχουν εντοπίσει περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων, παρά μόνο περιπτώσεις παιδιών που κατά την άφιξή τους στο λιμάνι αποχωρίστηκαν από τους γονείς τους και εν συνεχεία τους βρήκαν μετά την παρέμβαση των αρχών. Δεδομένης ωστόσο της ταχύτητας με την οποία γίνεται η αποβίβαση από το πλοίο και η αναχώρηση και του ελάχιστου διαθέσιμου χρόνου για την εκτίμηση των αναγκών προστασίας των εν λόγω πληθυσμών, είναι αυτονόητο πως ακόμα και αν από την Καβάλα έχουν περάσει ασυνόδευτοι ανήλικοι, ο εντοπισμός τους καθίσταται εκ των πραγμάτων εξαιρετικά δυσχερές -.

4. ...η υποδοχή στο λιμάνι...

Το απόγευμα της ίδιας ημέρας (17.2.2016) η αποστολή μετέβη στο λιμάνι της Καβάλας, όπου αναμένονταν η άφιξη του Νήσου Μύκονος (τακτικό δρομολόγιο) από

Σάμο, Χίο και Λέσβο στις 18.45, με 385 περίπου πρόσφυγες. Ήδη από τις 17.30 συγκεντρώνονταν στο χώρο άφιξης εθελοντές της Διασυλλογικής Κίνησης Καβάλας, οι οποίοι έστηναν τους πάγκους με τις μερίδες φαγητού, ρούχα και είδη πρώτης ανάγκης που μοιράζανε στους αφιχθέντες. Μεταξύ άλλων η αποστολή επικοινωνήσε με μέλη του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού (τμήματα αδελφών νοσοκόμων και διασωστών), της Ευαγγελικής Εκκλησίας Δράμας και του Συλλόγου Παραμυθιάδων.

Πίσω από το parking στο λιμάνι έχει παραχωρηθεί στους δραστηριοποιούμενους συλλόγους και εθελοντές ένας οικίσκος με 4 μεγάλους χώρους, όπου συγκεντρώνονται τα ρούχα, τα φαγώσιμα και τα είδη πρώτης ανάγκης μέχρι να διανεμηθούν. Οι περισσότερες δωρεές προέρχονται από ιδιώτες, ενώ συμμετέχουν και super market όσον αφορά τα διατροφικά είδη.

Η Ευαγγελική Εκκλησία Δράμας μοιράζει συσσίτιο κάθε Τετάρτη εδώ και 3.5 μήνες περίπου, ρούχα, τα οποία συλλέγουν από όλη την Ελλάδα, καθώς και φυλλάδια θρησκευτικού περιεχομένου στα αράβικα και νταρί/φαρσί, καθώς και τη Βίβλο στις προαναφερόμενες γλώσσες, την οποία είχαν σε πάγκους δίπλα στα τρόφιμα.

Τα μέλη του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού προσφέρουν πρώτες βοήθειες (διασώστες) και οι νοσοκόμες διαθέτουν είδη φαρμακείου για βασική υγειονομική περίθαλψη. Ενημερωθήκαμε ότι στο πλοίο συνοδεύουν τους πρόσφυγες οι Γιατροί του Κόσμου, μαζί με κοινωνικό λειτουργό και ψυχολόγο, οι οποίοι ομοίως προσφέρουν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Ο Σύλλογος Παραμυθιάδων μοιράζει στα παιδάκια το λεγόμενο "σάκο της Μαριορίτσας" με λούτρινα αρκουδάκια, μπισκότα, μπάρες δημητριακών κ.α. Η τοπική κοινωνία έχει αγκαλιάσει την όλη προσπάθεια και αυτούς τους ανθρώπους ανοίγοντας τα σπίτια τους και φιλοξενώντας πρόσφυγες εφόσον υπάρχει ανάγκη.

Κατά την αποβίβασή τους από το πλοίο, οι νεοαφιχθέντες περνάνε μπροστά από τον χώρο αναμονής επιβατών, στην εξωτερική περίμετρο του οποίου έχουν «στήσει» οι εθελοντές τους πάγκους και παρέχουν δωρεάν μαγειρεμένο φαγητό, ξηρά τροφή, είδη

πρώτης ανάγκης, νερό, ρούχα και παπούτσια καθώς και βασική ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

5. ... και η αναχώρηση

Στο parking του λιμένος ιδιωτικά λεωφορεία, ακόμα και από αθηναϊκά πρακτορεία περιμένουν να παραλάβουν τον κόσμο, ενώ τα εισιτήρια εκδίδονται ήδη από τα νησιά. Τα εισιτήρια για Ειδομένη με το λεωφορείο αναφέρθηκε ότι κοστίζουν περίπου 30€, (η μετάβαση διαρκεί περίπου 3.5 ώρες) ενώ το ταξί 150- 200€ .

Επιπλέον έλεγχος των υπηρεσιακών σημειωμάτων γίνεται από τις αρμόδιες αρχές και εντός των λεωφορείων, πριν την αναχώρησή τους για Ειδομένη. Σύμφωνα με όσα ίσχυαν κατά το χρόνο της αποστολής, εφόσον εντοπιζόταν κάποιος εκτός των τριών παραπάνω χωρών προέλευσης (Ιράκ, Συρία, Αφγανιστάν), ενημερωνόταν περί της μη δυνατότητας διέλευσης των συνόρων, αλλά αφηνόταν να συνεχίσει το ταξίδι του προς Ειδομένη εφόσον το επιθυμούσε.

Έχουν παρατηρηθεί φαινόμενα εξαπάτησης των προσφύγων στα νησιά, όπου έχουν εκδοθεί εισιτήρια για ιδιωτικά λεωφορεία, τα οποία ωστόσο δεν ανταποκρίνονται σε πραγματικά πρακτορεία στην Καβάλα. Σε αυτές τις περιπτώσεις με μέριμνα κυρίως του Δήμου Καβάλας τα άτομα αυτά επιβιβάζονται σε λεωφορείο ή ταξί προκειμένου να μην μείνουν πίσω και σε ορισμένες περιπτώσεις καλύπτεται η σχετική δαπάνη με κονδύλι του Δήμου.

Χαρακτηριστικό της όλης διαδικασίας είναι η ταχύτητά της. Κατά την ημέρα της επίσκεψής μας στο χώρο του λιμένος, μέσα σε μια μόλις ώρα από την άφιξη του πλοίου η προβλήτα είχε αδειάσει από κόσμο και τα 385 περίπου άτομα που έφτασαν είχαν ήδη επιβιβαστεί στα λεωφορεία και τα ταξί που θα τους μετέφεραν στα σύνορα.

6. Παρατηρήσεις - Προτάσεις

- Σύμφωνα με την ενημέρωση που λάβαμε και από την Αντιδήμαρχο Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτισμού - Δημαρχείο Καβάλας, στην πόλη δραστηριοποιείται στο θέμα των προσφύγων η Διασυλλογική Κίνηση Καβάλας, στην οποία συμμετέχουν και ομάδες από όμορους Δήμους. Μεταξύ άλλων συμμετέχουν οι ΓτΚ, η ΜΚΟ Πνοή, ο Ιατρικός και ο Φαρμακευτικός Σύλλογος Καβάλας και ο Δήμος Καβάλας ως εταίρος. Ο Δήμος επίσης καλύπτει το κόμιστρο για ταξί και λεωφορείο στην περίπτωση που κάποιος αδυνατεί να πληρώσει, καθώς και έχει καλύψει στο παρελθόν δαπάνες για μεταφορά και νοσηλεία σε νοσοκομείο.
- Ο Δήμος διαθέτει Κοινωνικά Παντοπωλεία και Φαρμακεία και κέντρο συμβουλευτικής για κακοποιημένες γυναίκες, όχι όμως και ξενώνες για πρόσφυγες, ασυνόδευτους ανηλίκους, αστέγους ή άλλες ευάλωτες ομάδες, όπως θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Σε μια περίπτωση, ιδιώτης, κάτοικος Καβάλας, φιλοξένησε τη διευρυμένη οικογένεια γυναίκας η οποία εισήχθη στο νοσοκομείο με πνευμονία και αναγκάστηκε να καθυστερήσει το ταξίδι της για μερικές ημέρες, προκειμένου να μη χωριστούν.
- Η κατάσταση φάνηκε διαχειρίσιμη με τα δεδομένα της χρονικής στιγμής που πραγματοποιήθηκε η αποστολή. Η Καβάλα συνιστά transit και οι διερχόμενοι πληθυσμοί δε μένουν εκεί παρά για 1-2 ώρες, από τη στιγμή της αποβίβασης μέχρι να προμηθευτούν είδη πρώτης ανάγκης, ρούχα και φαγητό από τους εθελοντές και να επιβιβαστούν στα λεωφορεία για να συνεχίσουν το ταξίδι τους. Δεν έχουν καταγραφεί προβλήματα με τοπική κοινωνία, αντιθέτως ομολογείται τόσο από τις τοπικές αρχές, όσο και τους εθελοντές, ότι η ανταπόκριση των κατοίκων είναι πολύ θετική.
- Πρέπει να σημειωθεί ωστόσο ότι η διαχείριση του κόσμου στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στις προσπάθειες της ΚτΠ. Σε περίπτωση που οι άνθρωποι

αυτοί εγκλωβιστούν (όπως και τελικά έγινε λίγες μόλις ημέρες μετά την αποστολή μας), η Α.Δ. αλλά και ο Δήμος δε φάνηκε να έχουν κάποιο σχέδιο διαχείρισής τους, πέραν της πρόβλεψης βραχείας φιλοξενίας τους είτε στο κλειστό γυμναστήριο είτε στο χώρο αναμονής επιβατών του λιμένος, ενώ φαίνεται να ελλείπει οιοσδήποτε σχετικός κεντρικός σχεδιασμός.

- Μεταξύ άλλων, η παροχή κατάλληλων υπηρεσιών διερμηνείας κατά την άφιξη των πλοίων στο λιμάνι της Καβάλας, τουλάχιστον στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της Α.Δ. και του Λ.Σ., κρίνεται απαραίτητη, ενώ ως πλέον επιτακτική διαφαίνεται η ανάπτυξη ενός μηχανισμού εντοπισμού ευάλωτων ομάδων, ιδίως ασυνόδευτων ανηλίκων (τόσο κατά την καταγραφή τους στο σημείο εισόδου όσο και κατά την άφιξη και παραμονή τους στην Καβάλα) με ενημέρωση του αρμόδιου Εισαγγελέα για την ανάληψη καταρχήν της προσωρινής επιτροπείας και τη διενέργεια, στη συνέχεια, όλων των - προς το βέλτιστο συμφέρον των εν λόγω ανηλίκων – ενεργειών.

